نگرانی برای خبرگان بعدی

احسان تقدسی

ایران یک موضوع

مجلس خبرگان رهبری دور سوم امروز به کار خود پایان می دهد. خبرگان دور سوم که اکثراً از روحانیون سرشناس هستند، در حالی برای آخرین بار دور هم جمع شده‌اند که نگرانی هایی در مورد انتخابات آتی خبرگان که قرار است ۲۴ آذرماه همزمان با انتخابات میان‌دوره‌ای مجلس و انتخابات شوراها، برگزار شود، جو سیاسی جامعه را متاثر از خود کرده است. برخی انتخابات خبرگان را رقابت درون‌صنفی روحانیت می دانند که شاید به باور آنها تاثیر مستقیمی بر زندگی مردم ندارد. برخی سیاسیون اما خبرگان آتی را فصل نوینی در عمر این مجلس می دانند. این امر شاید از آنجا ناشی می شود که طیف خاصی که اکنون میان اهالی سیاست عنوان پرمعنای «جریان سوم» را بر خود گرفته است و متشکل از چهره های جوان و شاگردان یکی از روحانیون سرشناس خبرگان فعلی است، خود را آماده «شرکت با تمام قوا» در انتخابات آتی خبرگان می کنند. نگرانی دیگری که در زمینه خبرگان به‌خصوص میان طیف اصلاح طلبان وجود دارد از شیوه گزینش شورای نگهبان است. شورای نگهبان همواره تاکید می کند که نامزدهای خبرگان باید «امتحان پس بدهند» و از سویی اصلاح طلبانی چون کروبی معتقدند تایید اساتید ارشد حوزه‌های علمیه به عنوان پرورش دهندگان اصلی طلاب، باید ملاک تایید یا رد صلاحیت کاندیداهای خبرگان قرار گیرد. برخی اصلاح طلبان معتقدند تایید یا رد صلاحیت کاندیداهای خبرگان خارج از دیوارهای حوزه‌ها می تواند شائبه غیررقابتی بودن انتخابات را موجب شود. احزاب اصلاح طلب مبنای حرکت خود در انتخابات خبرگان را براساس سبک حرکتی مجمع روحانیون و مجمع محققین و مدرسین تنظیم کرده‌اند. برخی احزاب چون کارگزاران، مشارکت و سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی صراحتاً اعلام کرده‌اند در صورت «غیررقابتی بودن» در انتخابات «شرکت نخواهند کرد.» گفته می شد شیوه تایید نامزدهای عضویت در خبرگان رهبری از محورهای اصلی «اجلاس آخر» باشد که البته تاکنون اخباری در این زمینه منتشر نشده است. نامه چند روز پیش شیخ‌مهدی کروبی به علی مشکینی مبنی بر تشکیل کمیسیونی مرکب از بزرگان عضو مجلس خبرگان برای نظارت بر انتخابات نیز همچنان با «سکوت» پاسخ داده شده است. امروز جریان سوم خبرگان که خبرگان سیاست پس از تشکیل دولت نهم وعده ظهور آن را داده بودند، خود را آماده «شرکت با تمام توان» در انتخابات خبرگان می کنند. جریان‌های سنتی خبرگان در مصاحبه‌های گاه و بیگاه خود نگرانی هایی را ابراز داشته‌اند اما با اعتماد به نفس معتقدند در صورت رقابتی بودن انتخابات، جریان سوم مجالی برای بروز نخواهد یافت.

دولت کم‌خواب

اکبر منتجبی

پرونده

طی یک سال گذشته که از آغاز به کار دولت نهم می گذرد، چندین بار از سوی اطرافیان رئیس جمهور و دولتمردان عنوان شده است که آقای احمدی‌نژاد به علت مشغله فراوان کم می خوابد و بیشتر کار می کند. اولین بار آقای غلامحسین الهام سخنگوی دولت و رئیس دفتر رئیس جمهور این موضوع را اعلام کرد و در پاسخ به این سئوال که «ساعت کار رئیس جمهور از چه زمانی آغاز می شود و تا چه ساعتی ادامه می یابد» گفت: رئیس جمهور ساعت کار مشخصی نمی شناسد. از آغاز روز تا بامداد روز بعد، معمولاً بی‌وقفه کار می کند. در ۲۴ ساعت حدود سه یا چهار ساعت به طور معمول استراحت می کند. اعضای دولت احمدی‌نژاد با جلسات اولین ساعات روز و آخرین ساعات شب با ایشان مأنوس هستند. یکی از جلسات هفتگی دولت ساعت ۷ صبح آغاز می شود. (آذرماه ۸۴)حدود ۱۰ ماه پس از این اظهارات، که کم‌وبیش سخنانی در این باب بیان می شد، دکتر ابراهیم شیبانی رئیس کل بانک مرکزی نیز در جمع مردم چهارمحال و بختیاری گفت: «شهادت می دهم در دولت نهم رئیس جمهور ۳ ساعت و وزرا ۵ تا ۶ ساعت در شبانه‌روز استراحت دارند.» پیشتر از این نیز گهگاه درباره کم‌غذایی رئیس جمهور سخن به میان آمده بود و خبرها تاکید داشت که آقای احمدی‌نژاد حتی از زمان تصدی شهرداری تهران، چندان غذایی میل نمی کرد و اصلاً غذای شهرداری را نمی خورد و «لقمه‌ای» را که از منزل می‌آورد، صرف می کرد. تداوم این رفتار در زمان ریاست‌جمهوری ایشان نیز قابل مشاهده است. در ضیافت شامی که رئیس جمهور با خبرنگاران داشت، همه مشاهده کردند که ایشان فقط «سالاد» خورد و در حاشیه همان جلسه اطرافیان ایشان اشاره کردند که ایشان شب‌ها غذا نمی خورد. حتی در سفرهای استانی رئیس جمهور نیز مکرر اعلام شده هیات دولت و رئیس جمهور برای پرهیز از اسراف و ولخرجی، غذاهای ساده و کم میل می کنند. عنوان شد که در این سفرها، صبح‌ها فقط چای و نان و پنیر میل می شود و دولت خرجی را بر استانداران و استان‌ها نمی افزاید. این کم‌خوابی و کم‌غذایی البته مختص دولت آقای احمدی‌نژاد و رئیس جمهور نیست. در دولت پیش نیز گاهی چنین مطالبی بیان می شد، البته نه به‌عنوان یک حسن، بلکه برای طفره از حضور رئیس جمهور (آقای خاتمی) در مواقع حساس. مثلاً در زمانی که اصلاح طلبان تحت فشار از سوی جناح رقیب و برخی نهادها بودند، ناگهان آقای خاتمی کم پیدا می شدند و بعد که علت پرسیده می شد، بیان می کردند ایشان به علت فشار کار زیاد و کم‌خوابی، دچار «کمردرد» شدید شده و اکنون استراحت می کند. گاهی نیز این کمردرد جنبه قهر پیدا می کرد و رئیس جمهور ناگهان غیب می شد. خاتمی حتی در آخرین روزهای ریاست‌جمهوری‌اش، وقتی خبرنگاران از او پرسیدند که بعد از ریاست‌جمهوری می خواهد چه کاری پیشه کند، گفت: «خیلی کم‌خوابی دارم استراحت می کنم.» (۵ خرداد ۸۴) در زمان ریاست‌جمهوری آقای هاشمی‌رفسنجانی نیز بنابر روایات و ذکر خاطرات، نقل است که ایشان نیز بیشتر ساعات شبانه‌روز را مشغول کار هستند و البته اتاقی در دفترش جهت استراحت تعبیه شده بود تا کم‌خوابی های ایشان را جبران کند. در میان مقامات کشورهای دیگر نیز این «بی‌خوابی» و البته عوارض آن قابل مشاهده است. چند روز پیش اعلام شد دلیل خونریزی معده و روده آقای فیدل کاسترو رئیس جمهور کوبا به خاطر «شب و روز کار کردن و کم‌خوابی» و نیز «استرس ناشی از حضورهای مردمی اخیر در آرژانتین و کوبا» بوده است.

■ عوارض کم‌خوابی از نگاه پزشکان

اما آیا این کم‌خوابی و کم‌غذایی برای دولت عدالت‌طلب حسن است که در این یک‌سال گذشته، از جهت حسن چندین‌بار این موضوع اعلام شده است؟ تحقیقات نشان می‌دهد که اغلب کشورهای پیشرفته شمار ساعات هفتگی کار را پایین می‌آورند تا کارمندان و کارگران در ساعت‌هایی که بر سر کار هستند بهتر و بیشتر کار کنند. خوابیدن برای انسان، یک گزینش نیست. یک نیاز بایسته است. مدیر باید سازمانی را بسازد تا خودکار و کارآمد باشد و خود او نیز جایگاه‌های ویژه را زیر دید داشته باشد و این سازمان را هدایت کند. بنابر آزمایشات پزشکی آدمی که همواره ۴ ساعت در روز بخوابد (و البته کم‌غذا بخورد) کارکرد خوبی در ساعات بیداری‌اش نخواهد داشت. اخیراً دکتر شان درموند از دانشگاه کالیفرنیا از ۴۰ داوطلب خواست به شکل طبیعی بخوابند و پس از آن ۴۶ ساعت بیدار بمانند. از آنها خواسته شد دوباره بخوابند تا میزان تاثیر کم‌خوابی مشخص شود. دکتر درموند و گروه تحقیق دریافتند ۳۶ ساعت نخوابیدن تاثیری بر تمرکز ندارد زیرا مناطق دیگر مغز کمک‌رسانی می کنند. وقتی داوطلبان ۶۰ ساعت نخوابیدند دچار عدم تمرکز و ناتوانی مغز در کمک‌رسانی شدند. گروه تحقیق مشاهده کردند کسی که ۶۴ ساعت نخوابید دیگر توانایی فعالیت ذهنی و جسمی نداشت. دکتر درموند گفت: «کسانی که مدت طولانی نمی خوابند قادر نیستند کاری انجام دهند.» دکتر روزنفلد در پاسخ به پرسش تائید کرده است که «کم‌خوابی تولید «ملاتونین» مغز را که یک هورمون مهم است کاهش می دهد. هر فرد باید در شبانه‌روز دست‌کم هفت ساعت بخوابد.» از دیگر سو یکی از پزشکانی که با روزنامه شرق در ارتباط است در خصوص عوارض کم‌خوابی یادآور شده است: «تحقیقات پزشکی موید این نظر است که کمبود خواب خود یک منبع مهم ایجاد استرس است. بدون توجه به اینکه شغل افراد چه می‌تواند باشد کمبود خواب سیستم بدنی را از تعادل خارج خواهد کرد. برخی پژوهش‌ها نشان‌دهنده آن است که بی‌خوابی میزان هورمون‌های استرس را در مسیری نادرست قرار می‌دهد. و ممکن است در شب بعدی هم باعث بالا رفتن هورمون‌های استرس و در نتیجه ادامه بی‌خوابی شود. هورمون‌های استرس حافظه کوتاه‌مدت را دچار اختلال می کند و برای همین است که افراد دچار محرومیت از خواب در متمرکز کردن افکارشان دچار مشکل هستند. ادامه یافتن بی‌خوابی برای هفته‌ها و ماه‌ها وضع را بسیار بدتر خواهد کرد و میزان هورمونی به ACTH و هورمون‌های استرس در تمام طول روز و شب را بالا می‌برد. البته نباید از نظر دور داشت که مدت خواب طبیعی شبانه افراد متفاوت و از شش تا ۱۰ ساعت متغیر است. مهم آن است که فرد در روز بعد احساس سرزندگی و انرژی داشته باشد.»

■■■

به هر صورت پژوهش‌های پزشکی موید این است که «بی‌خوابی» نه تنها حسن نیست بلکه تداوم آن باعث اختلاف در سیستم بیولوژیک بدن خواهد شد. چه آقای احمدی‌نژاد باشد چه آقای خاتمی و چه افراد دیگر.

نمره‌های وزرا در هفته دولت

مریم شبانی

خبرساز

هفته دولت به پایان رسید تا از رهگذر آن دولت اصولگرا نیز اولین هفته دولت عمر یک‌ساله خویش را به نظاره نشیند. هفته‌ای که اگرچه روزهایی پرکار برای رئیس قوه مجریه ایران رقم زد اما اکثر وزرای کابینه در غیاب رئیس دولت در حاشیه نشستند و صفحات پرونده عملکرد یک‌ساله خود را ورق زدند تا آنچنان که رئیس دولت از آنان خواسته بود، نمره‌ای در ذیل آخرین برگه عملکرد خویش ثبت کنند. به این ترتیب ماحصل اجابت درخواست رئیس قوه مجریه توسط جمعی از وزرای دولت مبنی بر اعطای نمره یک‌ساله به عملکرد مجموعه تحت امر خود، خطی بود که بر تابلوی ذهنی جمع کثیری از ایرانیان کشیده شد. تابلوی ذهنی‌ای که در آن همواره دو بازیگر ثابت ایفای نقش کرده‌اند، یکی دانش‌آموز است که دست‌های نکته‌سنج دیگر بازیگر یعنی معلم خود را می‌نگرد تا او از سرانجام بالا و پایین کردن برگه امتحان نمره‌ای را بر صدر آن ثبت کند. اما دولتمردان اصولگرا در هفته دولت طرحی نو درانداختند آن گاهی که معلم وظیفه اعطای نمره را به شاگردان واگذار کرد و شاگردان نیز البته چشم بستند بر خیل تماشاگرانی که به آسانی می شد آثار مستقیم عملکرد یک‌ساله خویش را بر چهره آنان به نظاره بنشینند. این چنین شد که در این میانه وزیر تعاون نمره ۲۰ خودخواسته را به رخ کشید و وزیر صنایع به کمتر از ۱۸ قانع نشد و آن دیگر وزیر اگرچه کاربرد یک تا ۲۰ را نپسندید اما واژه «خوب» را در توصیف عملکرد مجموعه تحت امر به کاربرد تا دیگر همکاران به آسانی و به تنهایی گوی سبقت را نربایند و البته این تنها وزیر آموزش و پرورش بود که شاید به دلیل مجاورت مستقیم با جماعت معلم به وزارتخانه تحت امر خود نمره قبولی «ناپلئونی» اعطا کرد تا شائبه‌های منفی پیش آمده در مقابل نمرات بالای دیگر اعضای کابینه را تا حدی خنثی کرده باشد. وزیران کابینه اما در این هفته بررسی پرونده یک‌ساله خویش را در ذیل تصویر «شهید رجایی» به سامان رساندند. به هرحال اکنون در آخرین روز هفته دولت و همزمان با یک‌سالگی دولت اصولگرا ردیف نمره‌های کارنامه یک‌ساله دولت نهم در حال نهایی شدن است تا از رهاورد میانگین نمرات این کارنامه، رئیس دولت معیاری داشته باشد برای سنجش نزدیکان خویش و از رهگذر آن شاید دولتیان راهکار حرکت‌های آینده «دولت مردمی» مطلوب خود را تدوین کنند.

عکس: فارس

یک میلیون امضا برای حقوق برابر

پروین بختیارنژاد

نگاه زنانه

طی این سال‌ها فراوان گفته و نوشته شده که یکی از مهم‌ترین وظایف NGOها رساندن منویات مردم به مسئولان حکومتی است. از آنجایی که NGOهای زنان، حوزه فعالیتی خود را به مسائل زنان اختصاص داده‌اند، آنها راهی جز اعتراضات مدنی در مورد گره‌های کور حقوق زنان ندارند. هر چند که NGOها از طریق اطلاع‌رسانی، لابی کردن با دست‌اندرکاران دولتی و چاپ کتاب و نشریه، می‌توانند دغدغه‌های خود را به جامعه و مسئولان منتقل کنند. در هفته گذشته گروهی از فعالین جنبش زنان، کمپینی برای جمع‌آوری یک میلیون امضا برای تغییر قوانین مربوط به زنان برگزار کردند. که در آخرین دقایق مجوز برگزاری آن لغو شد. البته طرح کمپین یک میلیون امضایی قبلاً در کشورهای مراکش و الجزایر برگزار شده و اجرای این طرح در ایران در واقع یک نوع کپی‌برداری از آن تجربه است. برگزارکنندگان این کمپین این حرکت را مبنایی برای مشارکت جمعی بخش‌های وسیعی از شهروندان برای تغییرات اجتماعی و رسیدن به هدفی معین و مشروع می‌دانند. زمان این کمپین بلندمدت است و تا جمع‌آوری یک میلیون امضا ادامه خواهد داشت. همانطور که گفته شد هدف این کمپین تغییر قوانین مربوط به زنان و خانواده است. قوانینی که شهروندان زن را با مشکلات جدی مواجه ساخته و حتی این قوانین زمینه برخی تخلفات و جرائم خانوادگی را فراهم کرده است. عمده موارد حقوقی مطرح‌شده از طرف برگزارکنندگان که خواهان تغییر آن هستند از این قرار است: ازدواج، طلاق، حق ولایت پدر، سن مسئولیت کیفری، تابعیت، هم‌سان‌سازی دیه زن و مرد، حق ارث برابر برای دختران و پسران، ارزش‌گذاری برابر برای شهادت زن و مرد در دادگاه، تغییر تفسیر رجل سیاسی برای مردان به گونه‌ای تفسیر شده که مانع انتخاب زنان برای ریاست جمهوری و برخی موارد دیگر قانونی همه و همه موضوعاتی است که اعضای این کمپین خواهان تغییر آن هستند. حضور شخصیت‌های فرهنگی، هنری، ادبی، مطبوعاتی و برخی فعالان اجتماعی که پشت درهای بسته مجتمع رعد بر جدول کنار خیابان چمباتمه زده بودند، آدمی را با این پرسش روبه‌رو می‌ساخت که آیا مسئولان حاضر به شنیدن دغدغه‌های فعالین زن نیستند.

بی میلی نمایندگان

ایرج جمشیدی

حاشیه

اگر زمانی محافظه‌کاران از کم‌تعداد بودن جلسات علنی مجلس ششم خون‌دل می خوردند و دائماً اصلاح‌طلبان را متهم می‌کردند از پول مردم و بیت‌المال تغذیه می‌کنند اما در جلسات علنی کم‌تعداد حاضر می‌شوند، معلوم نیست امروز در مقابل تعطیلی اجباری جلسات علنی مجلس هفتم چه واکنشی نشان می‌دهند. طی همین یکی‌دو هفته اخیر چند مرتبه جلسه علنی مجلس هفتم زودتر از موعد مقرر تعطیل شد که دلیل آن هم ترک غیرموجه جلسه علنی از سوی نمایندگان بود. اما دیروز حضور کم‌تعداد نمایندگان در حدی بود که حتی حدنصاب لازم یعنی حضور ۱۹۵ نماینده از ۲۹۰ نماینده برای تشکیل جلسه رسمی مجلس وجود نداشت. در نتیجه اصلاً جلسه‌ای تشکیل نشد تا زودتر از موعد مقرر تعطیل شود. واکنش‌ها به عدم تشکیل غیرموجه جلسه علنی مجلس هم متفاوت بود. در حالی که در دستور جلسات علنی مجلس طبق روال گذشته مقرر شده بود تا روزهای یکشنبه، سه‌شنبه و چهارشنبه این هفته جلسات رسمی تشکیل شود، هیات‌رئیسه مجلس اطلاعیه‌ای صادر کرد و اعلام داشت بنا به درخواست جمع کثیری از نمایندگان محترم مجلس برای حضور در مراسم ویژه هفته دولت، افتتاح طرح‌ها و پروژه‌های حوزه انتخابیه و شرکت در مراسم بزرگداشت شهدای دولت به‌ویژه شهیدان رجایی و باهنر، هیات‌رئیسه مجلس جلسه علنی امروز (دیروز) را تعطیل اعلام کرد. این اطلاعیه حدود ۱۰ صبح دیروز یعنی دو ساعت بعد از اینکه مسجل شد نمایندگان به مجلس نخواهند آمد صادر شد. به همین دلیل نمایندگانی که به مجلس آمده بودند بنای اعتراض گذاشته و گفتند هیات‌رئیسه مجلس درصدد توجیه غیبت غیرموجه نیمی از نمایندگان برآمده است. محمد قمی تقصیر را به گردن حدادعادل انداخت و گفت: اگر آقای حدادعادل ۱۸ نماینده را با خود به سفر استان لرستان نمی‌برد جلسه مجلس تشکیل می‌شد. اما توضیحات موسی قربانی عضو هیات رئیسه مجلس جالب‌تر بود زیرا او تعطیل شدن مجلس را مساوی رسیدن نمایندگان به حق خود دانست. موسی قربانی در جمع خبرنگاران پارلمانی به حساب دو دو تا چهار تا پرداخت و گفت: مجلس طبق روال عادی سه هفته کاری دارد و هفته چهارم نمایندگان برای سرکشی به حوزه‌های انتخابیه می‌روند اما در این ماه قرار است چهار هفته کاری داشته باشیم. یعنی این به آن در. البته توضیحات عضو هیات‌رئیسه مجلس نمایندگان حاضر را قانع نکرد زیرا آن را عذر بدتر از گناه و توجیه بی‌انضباطی می‌نامیدند. از جمله محمدرضا میرتاج‌الدینی نماینده تبریز گفت: تعطیلی می‌بایستی از پیش اعلام می‌شد اما متاسفانه اینگونه نشد. تعدادی دیگر از نمایندگان هم می‌گفتند متاسفیم! همین.